

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

نحوه اعلام حادثه ناشی از کار به تأمین اجتماعی

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- بهرمندی کارگران شاغل در تولید صنایع دستی از بیمه تأمین اجتماعی
- بیمه مشاغل آزاد برای آرایشگران شاغل در منزل
- بهرمندی از خدمات درمانی، هنگام قرارگیری تحت تکفل فرزند
- شمول از کارافتادگی برای بیمه‌شدگان زنان خانه‌دار

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آن‌ها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

پدرم اخیراً کارت مهارت فنی در حرفه آرماتوربندی را از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای دریافت کرده است. او خود را بیمه کارگران ساختمانی کرده و مدت دو ماه در یک کارگاه ساختمانی اشتغال به کار داشت. دو روز قبل بعد از اتمام کار که از محل کارگاه عازم خانه بود در نزدیکی منزل به علت برخورد با اتومبیل دچار عارضه ضربه مغزی شده و در حالت کما در بیمارستان بستری شده است. کارفرمای کارگاه می‌گوید به علت اینکه حادثه در نزدیکی منزل اتفاق افتاده، ارتباطی به کارگاه ندارد و از اعلام گزارش حادثه به تأمین اجتماعی خودداری می‌کند. آیا این حادثه ناشی از کار است؟

بله، طبق بخشنامه صادره توسط سازمان تأمین اجتماعی اگر بیمه‌شده کارگر ساختمانی موقع رفتن به محل کار و یا برگشت از کارگاه محل اشتغال به منزل دچار حادثه شود، مثل سایر بیمه‌شدگان اجباری این حادثه ناشی از کار تلقی می‌شود. در اجرای ماده (۶۰) قانون تأمین اجتماعی مثل حوادث رخ داده برای بیمه‌شدگان اجباری، کارفرما موظف است ظرف سه روز اداری گزارش حادثه را کتابچه شعبه مربوطه تأمین اجتماعی اعلام کند. چنانچه کارفرمای کارگاه ساختمانی از اعلام گزارش حادثه به تأمین اجتماعی امتناع می‌کند شما به عنوان فرزند بیمه‌شده می‌توانید در اسرع وقت وقوع حادثه را جهت بررسی آن به شعبه مربوطه تأمین اجتماعی اعلام کنید.

با ۳۹ سال سن و نرخ ۱۲ درصد بیمه زنان خانه‌دار شده‌ام. در این ارتباط دو سؤال داشتم؛ اول اینکه آیا می‌توانم والدین خود را تحت تکفل خود قرار دهم تا از خدمات درمانی تأمین اجتماعی استفاده کنند؟ اگر در آینده دچار بیماری صعب‌العلاج شوم، آیا از کارافتادگی کلی به من تعلق می‌گیرد؟

غیر از افرادی که در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد (مثل بیمه زنان خانه‌دار) بیمه تأمین اجتماعی می‌شوند، بقیه بیمه‌شدگان صرفاً با پرداخت یک مبلغ مشخص، علاوه بر استفاده از تعهدات مندرج در قانون تأمین اجتماعی می‌توانند از درمان تأمین اجتماعی نیز برای خود و افراد تحت تکفل قانونی بهره‌مند شوند. اما در قراردادهایی که در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد با متقاضیان منعقد می‌شود، نرخ‌های ۱۲ درصد یا ۱۴ درصد و ۱۸ درصد فقط برای تعهدات بلندمدت سازمان تأمین اجتماعی است. چنانچه بیمه‌شده تمایل به استفاده از خدمات درمانی تأمین اجتماعی را برای افراد تحت تکفل داشته باشد، لازم است همراه با پرداخت حق بیمه با نرخ‌های مربوطه به تعداد خود و افراد تحت تکفل قانونی، حق سرانه درمان نیز پرداخت کند. در غیر این صورت خود بیمه‌شده و افراد تحت تکفل استحقاق استفاده از درمان تأمین اجتماعی را نخواهند داشت. همچنین مادامی که حق بیمه را با نرخ ۱۲ درصد پرداخت می‌کنید اگر در درازمدت به علت بیماری مزمن دچار از کارافتادگی کلی شوید، نمی‌توانید از مستمری از کارافتادگی تأمین اجتماعی بهره‌مند شوید. مگر اینکه در ابتدا با نرخ ۱۸ درصد بیمه زنان خانه‌دار شوید. اگر با نرخ ۱۲ درصد به بیمه‌پردازی ادامه دهید و بعداً تمایل به استفاده از مستمری از کارافتادگی داشته باشید، در هر مرحله‌ای از بیمه‌پردازی مجاز هستید نرخ ۱۲ درصد را با رعایت سایر شرایط از جمله معاینات اولیه پزشکی، طبق شرایط مربوطه به ۱۸ درصد تبدیل کنید.

دانشجوی ترم سوم دانشگاه و تحت تکفل قانونی پدر مستمری‌بگیر خود هستم. برای تمدید گواهی اشتغال به تحصیل جهت ادامه استفاده از خدمات درمانی تأمین اجتماعی، باید احوال هر سال تحصیلی گواهی را از دانشگاه اخذ کرده و پدرم آن را به تأمین اجتماعی تحویل دهد؛ آیا این کار از طریق خدمات غیر حضوری تأمین اجتماعی امکان‌پذیر است؟

موارد زیادی از خدمات قابل ارائه سازمان تأمین اجتماعی به مخاطبان خود، به صورت غیر حضوری نیز صورت می‌گیرد. یکی از این خدمات ارائه گواهی اشتغال به تحصیلات دانشگاهی است. طبق ترتیبات اتخاذ شده توسط سازمان تأمین اجتماعی جهت کاهش مراجعه بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران بازنشسته و از کارافتاده کلی به شعب و کارگزارهای سازمان تأمین اجتماعی، با هماهنگی‌های به عمل آمده وزارت علوم تحقیقات و فناوری با سازمان تأمین اجتماعی، استعلام و تمدید گواهی تحصیلی فرزندان بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران به صورت برخط برقرار است. انجام این کار از طریق درگاه خدمات غیر حضوری در اختیار مخاطبان سازمان قرار دارد.

قبلاً بیمه‌شده اجباری در یکی از شعب تأمین اجتماعی استان خوزستان بودم و والدینم به تبع من تحت پوشش خدمات درمانی تأمین اجتماعی قرار داشتند. دو ماه است در تهران ساکن شده و در یکی از شعب سازمان تأمین اجتماعی بیمه اختیاری شده‌ام، اما بعد از نقل مکان به تهران ارتباط بیمه‌ای پدر و مادرم در سیستم سازمان قطع شده است. آیا باید برای حل این موضوع به شعبه قبلی تأمین اجتماعی مراجعه کنم؟

خیر، در مورد بیمه‌شدگانی که به دلیل جابه‌جایی در سطح شعب سازمان تأمین اجتماعی سراسر کشور، ارتباط بیمه‌ای افراد تبعی (مثل والدین شما) آنان نیازمند به روزرسانی باشد، بیمه‌شده اصلی می‌تواند با مراجعه به سامانه خدمات غیر حضوری سازمان تأمین اجتماعی به نشانی (est.tamin.ir)، منوی بیمه‌شدگان - خدمات نام‌نویسی - مشاهده و ثبت افراد تبعی توسط بیمه‌شده اصلی، برای به روزرسانی افراد تبعی خود اقدام کند.

کارخانه تولید سسم و کود ما مبلغ قابل توجهی بدهی اجرایی به سازمان تأمین اجتماعی دارد. به علت مشکلات مالی قادر به پرداخت نقدی یا اقساطی آن نیستیم. آیا می‌توانیم ملکی را که در رهن بانک است، جهت تهاتر بدهی به سازمان تأمین اجتماعی معرفی کنیم؟

خیر، مدیون در صورتی می‌تواند مال منقول و یا غیرمنقول را به سازمان تأمین اجتماعی معرفی کند که اولاً آن مال بلامعارض بوده و در رهن (مثل ملک شما) و یا در بازداشت غیر نباشد و متناسب با میزان بدهی اجرایی بوده و تعلق مالکیت آن مال منقول و یا غیرمنقول به بدهکار (مدیون) محرز شود.

مقداری بدهی اجرایی به تأمین اجتماعی دارم. مأمور اجراضمن مراجعه به کارخانه در غیاب کارفرما، از سرپرست کارگران کارگاه خواسته تا درب انبار تولیدات شرکت را باز کرده و نسبت به توقیف اموال شرکت اقدام کند. چون سرپرست کارگاه از این کار امتناع کرده، مسئول اجرائیات شعبه مربوطه سازمان تأمین اجتماعی به همراه مأمور نیروی انتظامی مجدداً به کارخانه مراجعه و بعد از باز کردن درب انبار و توقیف اموال، درب انبار کارگاه را پلمپ کرده است. آیا این عمل اجرائیات تأمین اجتماعی که در غیاب کارفرما صورت گرفته وفق مقررات است؟

بله، طبق مقررات، عدم حضور بدهکار (مدیون) مانع از بازداشت اموال او نخواهد بود. اگر محلی که مال مدیون در آن موجود است بسته یا قفل باشد و بدهکار یا نزدیکان آن باز کردن آن خودداری کنند، با حضور نماینده دادسرا یا مأمور نیروی انتظامی محل موردنظر باز شده و اموال مدیون با تنظیم صورت جلسه بازداشت می‌شود.

● کارگران شاغل در شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی روستایی

و کشاورزی که جنبه تولیدی، صنعتی و فنی دارند ضمن اینکه مشمول قانون تأمین اجتماعی هستند، تا پنج نفر کارگر نیز از ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرمایی معاف هستند.

● مدیون در صورتی می‌تواند مال خود را به سازمان تأمین اجتماعی معرفی کند که آن مال بلامعارض بوده و در رهن نباشد، متناسب با میزان بدهی اجرایی بوده و تعلق مالکیت آن مال منقول یا غیرمنقول به بدهکار محرز شود.

در یکی از روستاهای اطراف منطقه آزاد قشم با تشکیل اتحادیه تعاونی روستایی، از طریق جمع‌آوری گوش ماهی‌ها و صدف‌های مختلف دریایی، انواع متنوع صنایع دستی دریایی را تولید می‌کنیم و به فروش می‌رسانیم. آیا کارگران شاغل در تولید صنایع دستی را نیز می‌توان بیمه تأمین اجتماعی کرد؟

بله، کارگران شاغل در شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی روستایی و کشاورزی که جنبه تولیدی، صنعتی و فنی دارند ضمن اینکه مشمول قانون تأمین اجتماعی هستند، تا پنج نفر کارگر نیز از ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرمایی معاف هستند. به عبارت دیگر تا سقف پنج نفر کارگر نرخ حق بیمه ۱۰ درصد است؛ ۷ درصد سهم بیمه‌شده و ۳ درصد بیمه بیکاری به عهده کارفرما.

از کارکنان اصلی شورای حل اختلاف قوه قضاییه شاغل در یکی از مناطق تهران و بیمه‌شده اجباری تأمین اجتماعی هستیم. در یکی از شماره‌های سال قبل اعلام شده بود، کارکنان افتخاری شوراهای حل اختلاف اگر بیمه‌شده تأمین اجتماعی باشند، مشمول استفاده از مرخصی نه‌ماهه زایمان و همچنین دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهند بود. نظر به اینکه پس از دو ماه وضع حمل خواهم کرد، خواستم کسب اطلاع کرده باشم، آیا کارکنان اصلی شورای حل اختلاف هم مثل کارکنان افتخاری نمی‌توانند از مرخصی زایمان و در صورت اخراج از مقرری بیمه بیکاری بهره‌مند شوند؟

کارکنان اصلی شوراهای حل اختلاف مثل سایر بیمه‌شدگان اجباری، در صورت احراز شرایط مربوطه، برعکس کارکنان افتخاری (جزء بیمه‌شدگان توافقی)، می‌توانند از غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری (مرخصی زایمان) استفاده کنند. اما چون جذب و به کارگیری کارکنان اصلی بر اساس قانون و آیین‌نامه خاص استخدامی صورت می‌گیرد، و طبق ماده (۱۸۸) قانون کار این قبیل کارکنان مشمول قانون کار نیستند و نرخ حق بیمه ماهانه آن‌ها ۲۷ درصد (بدون سه درصد بیمه بیکاری) است، ضمناً نخستین شرط برقراری بیمه بیکاری برای بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی، مشمولیت قانون کار آن‌هاست، لذا کارکنان اصلی شوراهای حل اختلاف مثل کارکنان افتخاری در صورت وقوع بیکاری، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهند بود.

در منزل مسکونی خود به حرفه آرایشگری اشتغال دارم. با توجه به اینکه هنوز جواز کار اخذ نکرده‌ام آیا می‌توانم خودم را در این حرفه بیمه مشاغل آزاد کنم؟

خیر، کارفرمایان بعضی از واحدهای صنفی در صورت داشتن جواز کسب معتبر می‌توانند با رعایت شرایط مربوطه، خود را در حرفه مربوطه بیمه مشاغل آزاد کنند. در این رابطه طبق دستورالعمل صادره توسط سازمان تأمین اجتماعی، پذیرش درخواست بیمه مشاغل آزاد زمانی که در منزل مسکونی خود به حرفه خیاطی یا آرایشگری اشتغال دارند، مثل بعضی از حرف دیگر صرفاً منوط به داشتن گواهی یا پروانه مهارت حرفه‌ای صادره از مراجع ذیصلاح است. چون شما فاقد پروانه کار هستید اگر کمتر از ۵۰ سال سن دارید (در صورت داشتن سن بیش از ۵۰ سال باید معادل سن اضافی سابقه قبلی پرداخت حق بیمه داشته باشید) پیشنهاد می‌شود با یکی از نرخ‌های ۱۲، ۱۴ و یا ۱۸ درصد بیمه‌پرداز بیمه زنان خانه‌دار شوید. متقاضیان بیمه زنان خانه‌دار مثل بعضی از حرف و صنوف کشور از ارائه مستندات اشتغال مستثنی شده‌اند و با خوداظهاری می‌توانند در زمره بیمه‌شدگان زنان خانه‌دار قرار گیرند.

دانشجوی سال سوم دوره دستیاری یکی از دانشکده‌های علوم پزشکی ام‌و از طریق پدرم برای درمان تحت پوشش بیمه نیروهای مسلح هستم. با توجه به اینکه دانشجویان دوره‌های دستیاری دانشکده‌های علوم پزشکی می‌توانند با معرفی صندوق رفاه دانشجویان بیمه تأمین اجتماعی شوند و حق بیمه ماهانه آن‌ها نیز توسط صندوق مذکور پرداخت می‌شود، جهت ثبت نام به دانشکده مربوطه مراجعه کردم. صندوق رفاه دانشجویی گفت چون از طریق پدرم تحت پوشش درمان نیروهای مسلح هستم نمی‌توانم از این نوع بیمه تأمین اجتماعی بهره‌مند شوم. آیا این اظهار نظر صندوق رفاه دانشجویی دانشکده ما وفق مقررات سازمان تأمین اجتماعی است؟

خیر، همان‌طوری که در یکی از شماره‌های سال قبل نشریه اعلام شده، اولاً طبق تفاهم‌نامه فی‌مابین وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی با وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و متعاقب بخشنامه صادره در اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۰ توسط سازمان تأمین اجتماعی، بیمه این قبیل دانشجویان براساس قانون بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بدون حمایت درمان صورت می‌پذیرد. در بخشنامه صادره صراحتاً اعلام شده چنانچه دانشجوی موردنظر از خدمات درمانی نزد سایر سازمان‌های بیمه‌گر از قبیل نیروهای مسلح یا بیمه سلامت ایرانیان و یا... بر خوردار باشد، عقد قرارداد بیمه مشاغل آزاد با او بلامانع است.

با ۱۵ سال سابقه پرداخت حق بیمه، بیمه‌پرداز اختیاری تأمین اجتماعی هستم. پدرم با ۵۹ سال سن فاقد شغل و بیکار است و تأمین معاش والدین بر عهده من است. با توجه به اینکه مادرم ۵۶ سال دارد، چون سن پدرم برای کفالت کمتر از سن قانونی ۶۰ سال است، آیا می‌توانم مادرم را به تنهایی تحت تکفل خود قرار دهم تا از خدمات درمانی تأمین اجتماعی استفاده کند؟

بله، چنانچه پدر بیمه‌شده اصلی به علت عدم احراز شرط سنی نتواند تحت تکفل فرزند بیمه‌شده خود قرار گیرد اگر طبق گزارش بازرس فنی شعبه تأمین اجتماعی، معاش والدین توسط فرزند خودشان تأمین می‌شود در این حالت مادر بیمه‌شده با داشتن حداقل ۵۵ سال تمام (مثل مادر شما) می‌تواند به تنهایی تحت تکفل فرزند بیمه‌شده خود قرار گرفته و از درمان و سایر تعهدات سازمان تأمین اجتماعی در قبال افراد تبعی بیمه‌شدگان استفاده کند. شایان ذکر است در مواقعی که سن پدر کمتر از ۶۰ سال باشد اما طبق نظریه کمیسیون پزشکی سازمان تأمین اجتماعی از کارافتاده کلی شناخته شود چنانچه معاش او توسط بیمه‌شده تأمین شود او نیز می‌تواند تحت تکفل فرزند خود قرار گیرد.

بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستم. مدت یک ماه در بیمارستان بستری بودم و به تازگی ترخیص شده‌ام. برای ارائه مدارک و تأییدیه پزشک معالج به سازمان تأمین اجتماعی جهت دریافت غرامت دستمزد ایام بستری چند روز فرصت دارم؟

گواهی استراحت پزشکی باید ظرف مدت هفت روز اداری از تاریخ شروع استراحت یا ترخیص از بیمارستان به صورت حضوری یا از طریق سامانه خدمات غیر حضوری به نشانی (est.tamin.ir) به شعبه مربوطه سازمان تأمین اجتماعی ارائه شود.

atiyeonline.ir

رسانه جامع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی